

Cmentarz żydowski

CMENTARZ ŻYDOWSKI

Żydzi w Kocku osiedlili się w początkach XVII wieku i przez wiele lat tworzyli zdecydowaną większość wszystkich mieszkańców. W 1927 roku mieszkało tu ponad 2.500 osób pochodzenia żydowskiego, co stanowiło 68% całej populacji miasta.

Holocaust przerwał historię tego wspólnoty żydowskiej. W dniu 9 września 1939 roku, podczas nalotu na miasto, zginął cadyk Józef Morgenstern. W Kocku powstało getto, do którego deportowano Żydów z Lubartowa, Suwałk, Serocka, Nowego Dworu i Radzyna Podlaskiego. Mieszkańcy getta zostali w 1942 roku zamordowani w Parczewie i Treblince.

Podczas II wojny światowej naziści w znacznym stopniu zdewastowali cmentarz. Na ich rozkaz część nagrobków rozbito i użyto do utwardzania ulic. Na cmentarzu dokonywano egzekucji, a ciała zabitych grzebano w miejscu kaźni. Lokalizacja grobów ofiar Zagłady do dziś pozostaje nieznana. Dzieło zniszczenia nekropolii kontynuowano także po wojnie. Okoliczni mieszkańcy wykorzystywali nagrobki między innymi jako tarcze szlifierskie. W 1958 r. władze postanowiły zorać i zalesić teren cmentarza.

Do dziś na terenie nekropolii zachowało się około 40 macew. Dla wielu pielgrzymów wciąż najważniejszym miejscem na cmentarzu jest ohel, w którym pochowani są:

- **Menachem Mendel z Kocka** (1787 r. – 1859 r.), założyciel dynastii cadyków kockich, nauczyciel między innymi Izaaka Meira Rothenberga z Góry Kalwarii,
- **Beniamin Morgenstern**, syn Menachema Mendla, zięć Abrahama Mordechaja z Góry Kalwarii, zmarł w 1866 roku w wieku 26 lat,
- **Dawid Morgenstern**, syn Menachema Mendla, według znanego badacza dziejów polskich Żydów Marcina Wodzińskiego „jeden z najbardziej błyskotliwych umysłów swojego pokolenia”, zmarł w 1893 roku,

- **Jakub Jozue Morgenstern**, zmarły w 1907 roku syn Dawida, cadyk od 1906 roku,
- **Dow Zeew kohen Rappaport**, zmarły w 1901 roku syn Izraela kohena z Pińczowa, zięć cadyka Menachema Mendla.

21 września 2012 r. przeprowadzony został spis macew na cmentarzu w Kocku. W pracach uczestniczyli pracownicy i wolontariusze z Muzeum Historii Żydów Polskich: Magdalena Buerbaumer, Daniel Słomka, Marcin Wygocki, Ewa Celińska-Spodar i Krzysztof Bielawski. Wykonano zdjęcia wszystkich nagrobków i przetłumaczono personalia zmarłych na język polski.